

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

FIL

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 1

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

FIL.00.HR.T.K1.16

45340

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

Način **ispravljanja pogrešaka** u ispitnoj knjižici:

~~(Matura)~~ državna matura

Precrtan pogrešan odgovor u **zagradama**   **Točan** odgovor   **Skraćeni** potpis

---

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u **dvjema** ispitnim knjižicama. **Redosljed** rješavanja birajte **sami**.

Dobro rasporedite **vrijeme** kako biste mogli riješiti **sve** zadatke.

Ispred svake skupine zadataka **uputa je** za rješavanje. **Pozorno** je pročitajte.

Možete pisati po listu za **koncept**, ali se njegov sadržaj **neće bodovati**.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je način **označavanja odgovora** i načini **ispravljanja pogrešaka**. Pri **ispravljanju pogrešaka** potrebno je staviti **skraćeni** potpis. **Zabranjeno** je potpisati se **punim** imenom i prezimenom.

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **16** stranica, od toga **3** prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan. **Točne** odgovore morate označiti znakom **X** na **listu za odgovore**. **Točan** odgovor donosi **jedan bod**.

1. Što je temeljno problemsko pitanje **metafizike**?

- A. činjenje
- B. djelovanje
- C. postojanje
- D. spoznavanje

(1 bod)

2. Što od navedenoga **opovrgava Parmenid** svojom tezom prema kojoj **bitak** postoji, a **nebitak** ne postoji?

- A. nastajanje
- B. jedinstvo
- C. postojanje
- D. vječnost

(1 bod)

3. Koje je spoznajno stajalište **René Descartes** nastojao u konačnici **opovrgnuti** svojim postupkom **metodičke sumnje**?

- A. empirizam
- B. intuicionizam
- C. racionalizam
- D. skepticizam

(1 bod)

4. Što je prema **Kantovoj** spoznajnoj teoriji **izvor** i temelj **oblika** ili forma **spoznavanja**?

- A. Božja objava
- B. objekt spoznavanja
- C. pouzdano svjedočanstvo
- D. subjekt spoznavanja

(1 bod)

5. Što je temeljno pitanje **etike**?

- A. dobro
- B. istina
- C. lijepo
- D. učinkovitost

(1 bod)

6. Što je prema **Sokratu** prijeko potreban **uvjet** za postignuće **vrline**?

- A. dužnost
- B. znanje
- C. običaj
- D. osjećaj

(1 bod)

Filozofija

---

7. Što je prema **J. Benthamu** kriterij za prosudbu **moralne valjanosti** djelovanja?

- A. iskazivanje primjerenih vrlina
- B. ispunjenje temeljnih dužnosti
- C. poštovanje uvriježenih običaja
- D. ukupno ostvarena korist

(1 bod)

8. Pozorno **pročitajte** tezu.

„Čovjek se rađa slobodan, a ipak je svagdje u okovima.”

Koji je filozof **zastupao** navedenu tezu?

- A. Jean Jacques Rousseau
- B. John Locke
- C. Niccolò Machiavelli
- D. Thomas Hobbes

(1 bod)

9. Koja je **prva** i **temeljna** vrijednost **društvenih** i **političkih** institucija prema filozofiji politike **Johna Rawlsa**?

- A. istina
- B. pravednost
- C. sveobuhvatnost
- D. učinkovitost

(1 bod)

10. Koji je prema teorijama **društvenoga** ugovora temeljni **način legitimacije** ili opravdanja političkoga **autoriteta**?

- A.** karizmatičnost vođe
- B.** pristanak pojedinaca
- C.** ustanovljena tradicija
- D.** prirodni zakon

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećemu zadatku **svaki** sadržaj označen **brojem** povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen **slovom**.

Dva sadržaja označena **slovom** **ne mogu** se povezati.

Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.

Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

11. Svakoga navedenog **filozofa** povežite s karakterističnom **tezom** njegova učenja.

1. Arthur Schopenhauer
2. Demokrit
3. Georg W. F. Hegel
4. Heraklit

- A. Jer ono što se kaže o apsolutnom postojanju nemislećih stvari, bez obzira na to da li se opažaju, to izgleda savršeno nerazumljivo. Njihov „esse” jest „percipi”, i nije moguće da oni imaju neku egzistenciju izvan duhova ili mislećih stvari koje ih opažaju.
- B. Po mnijenju boja, po mnijenju slatko, po mnijenju gorko, a uistinu atomi i praznina.
- C. Volja je spoznaja „a priori” tijela, a tijelo spoznaja „a posteriori” volje.
- D. Što je umno, to je zbiljsko; a što je zbiljsko, to je umno.
- E. I uočivši da mi u postavci „mislim, dakle jesam” baš ništa drugo ne jamči da govorim istinu, osim da vidim vrlo jasno kako moramo postojati da bismo mislili.
- F. Svijet ovaj, isti za sve, nije stvorio ni jedan bog i ni jedan čovjek, nego je uvijek bio i jest i bit će vatra vječno živa, koja se s mjerom pali i s mjerom gasi.

(1 bod)

12. Svaki navedeni **pojam** iz spoznajne teorije **povežite** s njemu **suprotnim** pojmom.

1. „a priori”
2. determinirano
3. sumnja
4. transcendentno

- A. koherentno
- B. mnijenje
- C. „a posteriori”
- D. izvjesnost
- E. imanentno
- F. slučajno

(1 bod)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite **kratkim** odgovorom (**riječju**, s nekoliko **riječi** ili **jednostavnom** rečenicom).

Odgovor upišite samo na **predviđeno** mjesto u ovoj **ispitnoj knjižici**.

Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

- 13.** Koji je naziv za **metafizičko** učenje prema kojemu se **smislenost** svijeta temelji na tome što **sva bića** skladno teže ostvarenju **cilja** svojstvenoga njihovoju **naravi**?

(1 bod)

- 14.** Koja je temeljna **novina Boškovićeua učenja** o materiji, točkama ili atomima u odnosu na **antičku atomističku** školu?

(1 bod)

- 15.** Koji je **naziv** za vrstu **spoznaje** koja se temelji na **opravdanome istinitom** vjerovanju?

(1 bod)

16. Kako se prema **Kantovoj** spoznajnoj teoriji nazivaju **apriorni** oblici mišljenja ili prosuđivanja koji **povezuju** sadržaje **opažaja**?

(1 bod)

17. Kako se prema **Aristotelovoj** etici naziva **karakterna** osobina na temelju koje čovjek izabire primjerenu **sredinu** između stanja **manjka** i stanja **suviška**, pri čemu je vođen načelom **razboritosti**?

(1 bod)

18. Zašto Aristotel **bit čovjeka** određuje pojmom „**zoon politikon**”?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite s nekoliko **rečenica, jasno i sažeto**, usmjeravajući se na ono što je **bitno** za zadatak.

Odgovor upišite samo na **predviđeno** mjesto u ovoj **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan, dva ili tri boda**.

19. Ukratko objasnite **helenistički etički** ideal **duševnoga mira** ili ataraksije prema stoičkoj, skeptičkoj i epikurejskoj školi.

1. Stoička škola: _____
_____

(1 bod)

2. Skeptička škola: _____
_____

(1 bod)

3. Epikurejska škola: _____
_____

(1 bod)

20. Ukratko **objasnite pojmove** „ljudska prava” i „građanska prava” te navedite **jedan primjer** političkoga **prava** građanina u **demokratskome** političkom poretku.

1. Ljudska prava: _____

_____

(1 bod)

2. Građanska prava: _____

_____

(1 bod)

3. Primjer političkoga prava: _____

_____

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica